

SARAN JA TUOMAKSEN TARINA

Opettajalle

Sara on 15-vuotias ja Tuomas 17. He ovat seurustelleet parisen kuukautta. He olivat olleet yhdynnässä ensimmäistä kertaa eräissä bileissä, joissa he olivat myös juoneet alkoholia. Kumpikaan heistä ei ollut huolissaan Saran raskaaksi tulosta, koska yhdyntä oli heille ensimmäinen eikä niin huikea kokemus kuin he olivat odottaneet.

1. Onko Sara voinut tulla raskaaksi jo ensimmäisellä kerralla?

On täysin mahdollista, että tyttö tulee raskaaksi jo ensimmäisellä yhdyntäkerralla. Yhdynnän ei tarvitse tuottaa mielihyvää tai päätyä orgasmiin, jotta raskaus saisi alkunsa.

Sara ja Tuomas olivat yhdynnässä vielä muutaman kerran. Tuomaksen mielestä kaikki oli OK, koska he keskeyttivät yhdynnän: Tuomas veti siittimensä pois emättimestä ennen laukeamistaan. Sitä paitsi Tuomas sanoi, että Sara voisi käydä huolellisella alapääpesulla heti yhdynnän jälkeen ja huuhtoa siemennesteen pois.

2. Onko mahdollista, että Sara tulee raskaaksi, jos Tuomas vetää siittimensä ulos ennen laukeamistaan?

3. Voiko Sara tulla raskaaksi, jos hän huuhtelee alapäänsä huolellisesti heti yhdynnän jälkeen?

Sara voi tulla raskaaksi, vaikka Tuomas vetää siittimensä ulos ennen laukeamistaan, koska emättimeen voi tulla jo ennen siemensyöksyä jonkin verran siemennestettä, joka hedelmöittää munasolun. Lisäksi on mahdollista tulla raskaaksi, mikäli siemensyöksy tapahtuu lähellä emättimen aukkoa. Huolellinenkaan alapääpesu ei estä raskautta.

Sitten Saralla alkoivat kuukautiset. Vuoto oli tosin vähäistä, mutta helpotus oli suuri...

4. Voiko Sara olla raskaana pienestä kuukautisvuodosta huolimatta?

Sara ja Tuomas ovat ottaneet melkoisen riskin. Sara voi olla raskaana tai sitten ei. Joillakin naisilla ilmenee pientä kuukautisvuotoa raskauden alkuvaiheessa.

Sara ajatteli, että ehkä hänellä oli ollut tuuria. Tuomas ehdotti, että heidän pitäisi alkaa käyttää kondomia.

5. Onko mahdollista, että Sara tulee raskaaksi, jos Tuomas käyttää kondomia?

Jos Tuomas käyttää kondomia (joka ei ole mennyt vanhaksi ja joka on säilytetty oikein), riski tulla raskaaksi tai saada sukupuolitauti vähenee huomattavasti. Siitäkin huolimatta, että Tuomas käyttää kondomia oikein ja huolellisesti jokaisessa yhdynnässä, on silti olemassa pieni raskaaksi tulon mahdollisuus.

He kokeilevat kondomeja, mutta Tuomaksen mielestä ne häiritsevät yhdyntää... ja sitä paitsi ne ovat kalliita.

6. Voiko kondomeja saada ilmaiseksi?

Kondomeja saa ilmaiseksi perhesuunnitteluneuvolasta, nuorisoklinikoilta ja koulun terveydenhoitajalta.

Tuomas ehdottaa, että Saran pitäisi aloittaa ehkäisytablettien käyttö, koska sitten Sara voisi olla varma, ettei tule raskaaksi.

7. Jos Sara aloittaa pillereiden käytön, voiko hän olla varma, ettei tule raskaaksi?

On mahdollista, että nainen tulee raskaaksi, vaikka hän käyttää pillereitä. Riski on tosin erittäin pieni. Etenkin sairaus ja ripuli saattavat heikentää ehkäisytablettien tehoa. Sukupuoliyhdyntässä nuorten kannattaakin käyttää ehkäisyä sekä kondomia että pillereitä. Kondomi on ainut ehkäisymenetelmä, joka suojaa sukupuolitautitartunnoilta.

Sara ei ole aloittanut pillereiden käyttöä. Hän on huolissaan, että lääkäri saattaisi kertoa hänen äidilleen asiasta.

8. Onko lääkärillä lupa kertoa Saran äidille, että Sara haluaa aloittaa pillereiden käytön?

Kouluterveydenhuollossa, terveyskeskuksen perhesuunnitteluneuvolassa ja nuorisoklinikoilla nuorta palvellaan luottamuksellisesti nuoren iästä huolimatta. Nuorella on oikeus itse päättää, kertooko hän asiasta vanhemmilleen.

Seuraavalla kerralla, kun Sara ja Tuomas ovat yhdynnässä, Saran kuukautiskierto on puolessa välissä. Tuomas ei ole aivan niin huolellinen kuin sanoo olevansa.

9. Onko todennäköistä, että Sara tulee raskaaksi kuukautiskierron puolivälissä?

Nainen tulee todennäköisimmin raskaaksi munasolun irtoamisen aikoihin. Irtoaminen tapahtuu yleensä kuukautiskierron puolessa välissä eli noin kaksi viikkoa ennen seuraavia kuukautisia. Munasolun irtoamishetkeä on kuitenkin vaikea laskea tarkasti, koska kuukautiset saattavat tulla liian aikaisin tai myöhästyä. On myös mahdollista, että naiselta irtoaa kuukauden aikana kaksi munasolua. Raskaaksi tulon mahdollisuus on siis suuri kuukautiskierron puolivälissä, mutta nainen voi tulla raskaaksi missä vaiheessa kuukautiskiertoa tahansa.

Sara on huolestunut, että hän on mahdollisesti raskaana ja toteaa ottaneensa Tuomaksen kanssa suuren riskin. Hän kysyy ystäviltään jälkiespilleristä, mutta he sanovat, ettei siitä ole enää hyötyä, koska se olisi pitänyt ottaa heti seuraavana aamuna yhdynnästä.

10. Onko se totta?

Jälkiespilleriä saavat apteekista ilman reseptiä kaikki 15 vuotta täyttäneet henkilöt. Jälkiespilleri on otettava viimeistään 72 tunnin kuluessa suojaamattomasta yhdynnästä (tai jos kondomi rikkoutunut), mutta mitä pikemmin sen parempi. Jälkiespillerit sisältävät suuren määrän samoja hormoneja kuin ehkäisypillerit, joten ne on tarkoitettu ainoastaan hätätapauksiin, ei jatkuvaan käyttöön.

(Vaikka jälkiespillerit on tarkoitettu vain 'hätätapauksia' varten, on hyvä pohtia olisiko kannattavaa varata jälkiespilleripakkaus etukäteen. Näin jälkiespilleri on heti saatavilla esimerkiksi kondomin rikkoutuessa ja raskauden ehkäisyn teho paras mahdollinen.)

Sara ja Tuomas ovat seurustelleet jo 6 kuukautta. Kukaan ei uskonut suhteen kestävän niin kauan. Sara on huolestunut, koska he eivät käytä ehkäisyä ja hänen mielestään olisi hyvä käyttää edes jotakin ehkäisymenetelmää. Tuomas ei myöskään jaksakaan olla nykyään niin huolellinen, osittain siksi että häntä on alkanut ärsyttää Saran käyttäytyminen. Sara valittaa koko ajan, että hänellä on huono olo ja että hän ei jaksakaan lähteä ulos.

11. Voiko hän olla raskaana?

Pahoinvointi, etenkin aamuisin, ja väsymyksen tunne ovat mahdollisia alkuraskauden merkkejä. Muita merkkejä voivat olla painonnousu, rintojen arkuus ja tihentynyt virtsaamistarve.

Saran ja Tuomaksen välit menevät poikki. Sara masentuu ja alkaa viettää aikaansa lähinnä TV:tä katsellen ja suklaata syöden. Hän alkaa lihoa. Saran ystävät huomaavat hänen painonnousunsa ja ehdottavat, että hänen kannattaisi tehdä raskaustesti. Sara ei mielestään voi olla raskaana, ja sitä paitsi raskaustestiä ei voi tehdä menemättä ensin lääkäriin.

12. Voiko raskaustestin ostaa?

Raskaustestin voi ostaa apteekista. Testi on tarkka, ja luotettavan vastauksen voi saada jo sinä päivänä, kun kuukautisten pitäisi normaalisti alkaa.

Saran ystävät sanovat, että Sara voi mennä myös terveysasemalle, perhesuunnitteluneuvolaan tai nuorisoklinikalle (*valitse tarkoituksenmukaisin alueellasi*). Siellä hänen on mahdollista tehdä raskaustesti ja saada neuvoja, kuinka hänen kannattaisi hoitaa raskauden ja sukupuolitautien ehkäisy tulevaisuudessa.

13. Onko se totta?

Missä tahansa terveyskeskuksessa, perhesuunnitteluneuvolassa tai nuorisoklinikalla on mahdollista tehdä raskaustesti. Sieltä saa myös lisätietoa ja neuvoja sekä tarvittaessa myös reseptin ehkäisytabletteja varten.

14. Luuletko, että Sara on raskaana?